

Vad gör Saco för läkarna?

Inom kort – den 19 och 20 november – äger akademikerfederationen Sacos kongress rum i Stockholm. Saco, huvudorganisation för de långtidsutbildades 26 fackliga förbund, har under senare år varit stadd i stark tillväxt.

Ordförande sedan 1993 har varit Läkarförbundets VD Anders Milton, som nu efter åtta år lämnar denna post efter att ha gett Saco en tydlig och självklar plats jämte LO och TCO. Samtidigt har under perioden antalet medlemmar ökat från knappt 370 000 till en halv miljon.

Läkarförbundet har ända sedan Sacos tillkomst 1947 varit ett av dess medlemsförbund. Det kan finnas anledning att nu inför kongressen reflektera över vad förbundet och dess medlemmar idag har för nytta av denna tillhörighet.

Under tidigare skeden, när centrala kollektivavtal mellan arbetsgivarorganisationerna och olika löntagarkarteller spelade en större roll, var Saco-medlemskapet närmast en praktisk nödvändighet. Efter det att lönebildningen moderniserats och numera är individuell, differentierad och decentraliserad även inom den offentliga sektorn är det inte längre så.

Läkarförbundet har visserligen inte något eget huvudavtal med sin främsta avtalspartner Landstingsförbundet, men dagens möjlighet att ändå teckna egna löneavtal väger i sammanhanget tyngre. Betyder detta då att förbundet och dess medlemmar inte längre har samma behov att tillhöra Saco-familjen?

Svaret på frågan är nej och grundas på den vidareutveckling av Sacos arbetsformer och policy som inletts under Anders Miltons ordförandeskap. Dess fortsättning skall nu diskuteras vid kongressen utifrån ett programförslag kallat »Färdriktning för Saco 2002–2005«.

Där understryks organisationens roll för att aktivt bidra till att utveckla Sverige till en ledande kunskapsnation. Kunskap är, framhålls det, 2000-talets grund för välfärd och individuell utveckling. Utan att vara en megafon för sårintressen skall Saco spegla ett allmänintresse utifrån ett akademikerperspektiv.

Sacos betydelse ligger i att kunna framföra synpunkter i viktiga samhälls-

frågor som varje enskilt medlemsförbund inte kan eller har anledning att behandla, men som likväl utgör den samhällsmiljö inom vilken man måste verka.

Utbildning och forskning är centrala begrepp för ett samhälles utveckling. Varje enskilt medlemsförbund har sina specifika frågor att bevaka på detta område, medan Saco kan verka generellt för ett gott utbildnings- och forskningsklimat som främjar dessa önskemål.

Det viktiga i sammanhanget är att få beslutsfattare att inse att kvantitativa satsningar inte är allt – en höjning av utbildningskvaliteten är minst lika viktig i dagens hårda internationella konkurrens. Och goda villkor för forskarstuderande liksom fler tjänster för disputerade är ett gemensamt intresse för alla akademikergrupper.

Det livslånga lärandet som är en av Läkarförbundets »kärnhästar« har ett starkt stöd i Sacos kamp för införande av ett individuellt kompetenssparande i Sverige. Möjligheter till vidareutbildning liksom till rörlighet såväl socialt som i arbetslivet skall stå öppna för alla.

Den goda arbetsplatsen har under senare år – i takt med det hårdnande sjukvårdsekonomiska klimatet – blivit en central fråga för Läkarförbundets medlemmar. Förbundets uppfattning ligger helt i linje med Sacos mål att »organisation och ledning måste se individens behov och möjligheter samt tillvarata varje medarbetares förutsättningar och förmåga«.

Tryggheten i anställningen är en övergripande fråga som enskilda fackförbund har svårt att råda över. Här verkar Saco för att dagens bräckliga turordningsregler enligt LAS skall kompletteras av s k omställningskonton – ett avgiftsbaserat system där arbetstagaren samlar till ett tillgodohavande att användas t ex vid övergången från ett arbete till ett annat.

Lönen – den traditionellt viktigaste frågan för »facket« är numera ingen förhandlingsfråga för Saco centralt. Inte desto mindre kan huvudorganisationen spela en viktig roll i opinionsarbetet för en tillväxtfrämjande lönebildning genom individuell, differentierad lönesättning så nära produktionen som möjligt.

Genom en helhetssyn på samhällsekonomin vill Saco medverka till att den gemensamma kakan växer till fromma för alla medborgare. Det handlar om att skapa ökad välfärd genom ekonomisk och social utveckling, att få en stabil ekonomi med full sysselsättning utan inflation.

I likhet med Läkarförbundet pläderar Saco således för större mångfald i produktionen där konsumentbehov och arbetsglädje är vägledande. Den offentliga sektorns inriktning måste utvecklas i enlighet med brukarnas önskemål – mer genom kvalificerad upphandling av tjänster och mindre genom egen produktion.

Skattesystemet är något som Saco bättre än ett enstaka förbund kan ha synpunkter på – skatter som inte motverkar tillväxt utan uppmuntrar till ökade insatser och ansvarstagande. Av särskild betydelse för alla akademikergrupper är också att socialförsäkringarna byggs på rättvisa principer där samma tak skall gälla för avgift som för förmån.

Allt detta sammantaget talar för att läkarkåren har mycket goda anledningar att även fortsättningsvis samverka och aktivt delta i Saco-federationens arbete tillsammans med andra akademiska fackförbund. Genom att agera och höras i samhällsdebatten tar Saco till vara alla långtidsutbildades fackliga och professionella intressen, och därigenom även Läkarförbundets.

Bernhard Grewin

Bernhard Grewin
ordförande i Läkarförbundet
bernhard.grewin@slf.se